

Animal welfare, etológia és tartástechnológia

Animal welfare, ethology and housing systems

Mintatelepek

Gödöllő
2007

SÁRÁNSZKI MIKLÓS

30 TEHENES

HÚSHASZNÚ TEHENÉSZETÉNEK

TARTÁSTECHNOLÓGIÁJA

Készítette:

Dr. Munkácsi László és Dr. Patkós István

Budapest
2006

TARTALOMJEGYZÉK

A tenyészet tartástechnológiájának összefoglaló jellemzése.....	3
1. Gazdaság földrajzi elhelyezkedése, kialakulása és tulajdonosa.....	4
2. Állatok jellemzése.....	5
3. Állatok tartása.....	6
3.1. Szakaszos legeltetés.....	7
3.1.1. Korcsoportok.....	7
4. Vemhesítés és elletés.....	9
4.1. Elletés.....	9
4.2. Borjak megjelölése.....	9
5. Növendékek ellátása.....	9
6. A takarmányozás jellemzése.....	10
6.1. Tehenek és növendékűszők takarmányellátása és itatása.....	10
6.1.1. Önkiszolgálás.....	11
6.1.2. Napi takarmányadagok.....	11
6.1.3. Legeltetés.....	11
6.1.4. Nyári ivóvízellátás.....	12
7. Takarmányok tartósítása és tárolása.....	13
8. Alkalmazott gépek és építmények.....	13
8.1. Munkafolyamatok gépesítése.....	13
8.2. Telep elrendezése és építményei.....	14
8.2.1. Legelő kerítése.....	15
8.3. Vízellátás.....	15
9. Munkafolyamatok szervezése.....	16
9.1. Naponta elvégzendő feladatok.....	16
9.1.1. Téli időszakban.....	16
9.1.2. Nyári időszakban.....	16
9.2. Időszakonként elvégzendő feladatok.....	16
10. Termelési eredmények és az állatok értékesítése.....	17
12. Tartástechnológia összefoglaló értékelése.....	18
Javaslatok.....	20
Ajánlás.....	20

A tenyészet tartástechnológiájának összefoglaló jellemzése

A 30 limousin fajtához tartozó tehenet és szaporulatát magában foglaló húshasznú tehenészetet, tulajdonosa 1999-ben alapította, amikor a 83 hektáros terület és a hozzá tartozó néhány gazdasági épület birtokába került. A mai termelő állomány mai minőségét következetes tenyésztői munkával, a hazai viszonyok között újszerű, önkiszolgáló jellegű tartástechnológiával és legelőgazdálkodással érte el. A telep a fajta egyik törzstenyészet, amely végtermékként tenyészüszőt és növendék tenyészvikát értékesít. Az évente eladott növendékek száma 24 és 26 között váltakozik. Az állatállomány 4-es mentes (tbc, brucellózis, leukózis és IBR). A húsmarha-tenyésztésre szakosított gazdaság a tehénállomány csaknem teljes szaporulatát tenyészállatként értékesíti, és így az ebből származó jövedelem biztos forrása a család eltartásának.

A gazdaság bekapcsolódott a Nemzeti Agrár-Környezetvédelmi Program (NAKP) ökológiai rét-legelőgazdálkodás célprogramjába. A program előírásainak betartása nyomon követhető a takarmányozási eljárásban.

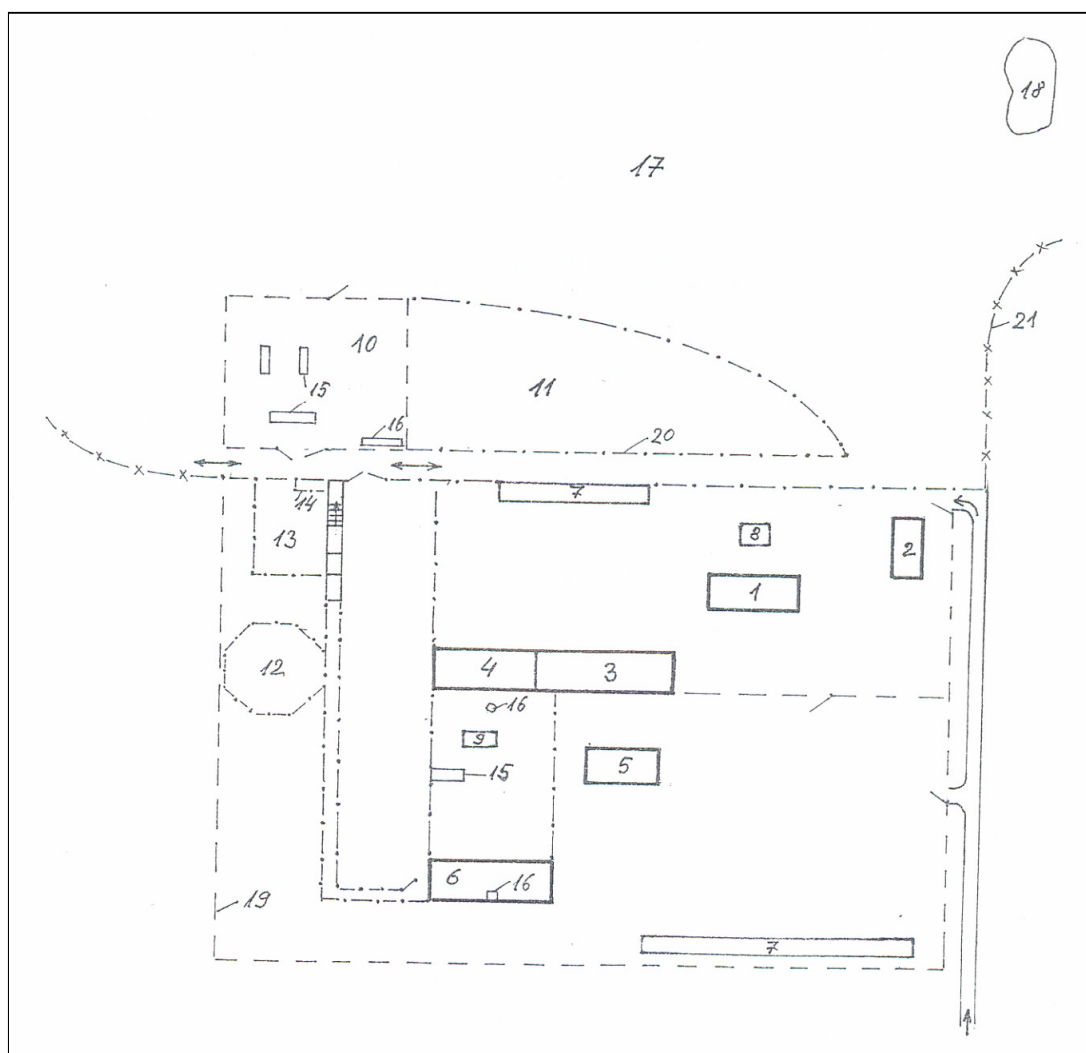
1. Gazdaság földrajzi elhelyezkedése, kialakulása és tulajdonosa

A gazdaság 83 ha földterülete és néhány gazdasági épülete 1999-ben, vásárlás útján került jelenlegi tulajdonosának birtokába. A jelenlegi tehénállomány két törzskönyvezett tenyészetből, növendéküszőként került a jelenlegi telephelyére, majd az idő előrehaladtával fokozatosan alakult ki a mai állomány-összetétel és vele együtt a komplett tartástechnológia. A telephely elrendezési rajzát az 1. ábra szemlélteti.

A telep Borsod megyében, a Sajó folyó közvetlen közelében, a Gömör-Bükki-hegyhát térségében helyezkedik el.

Telep tulajdonosa: Sáránszki Miklós, egyéni vállalkozó, agrármérnök

A gazdaság címe: 3656 Sajóvelezd, Bánattanya

1. ábra: A Sáránszki-farm elrendezési rajza

2. Állatok jellemzése

A telepen a Limousin Tenyésztők Egyesülete által ellenőrzött, Franciaországból származó, egyhasznú és fajtatiszta limousin szarvasmarha termel. A tehénállomány szaporulatának eredményeit az 1. táblázat érzékelteti.

1. táblázat: A tehenek és szaporulatának eredményei 2004-ben

Megnevezés	Telepen	Fajtaátlag	Megjegyzés
100 induló tehénre jutó választott borjú (db)	87,0	70,0	–
205 napra korrigált átlagsúly (kg)*	208	206	–
Bikák 205 napra korrigált átlagsúlya (kg)*	209	210	–
Üszők 205 napra korrigált átlagsúlya (kg)*	206	202	–
Egy életnapra jutó súlygyarapodás (g/db)	800	–	extenzív körülmények között, abrak nélkül, 300-320 kg élősúlyig

*Legelőn, abrak nélkül

A táblázatban közölt adatok arra utalnak, hogy a gazdaság tehénállományának termelése a hazai tenyészetek átlagos mutatóit közelíti meg, annak ellenére, hogy az állatokat külterjesen tartják és takarmányozzák.

A szarvasmarha-állomány 4-es mentes (tbc, brucellózis, leukózis és IBR), amely előnyt jelent azok értékesítésekor.

A telephelyeken, a felmérés időpontjában, a szarvasmarha létszáma korcsoportonként a következő volt:

tehén:	30
tenyészüsző:	17
tenyészbika:	1
szopós borjú (bika):	5
Összesen:	53 egyed

A gazdaság húsmarha állományának termelőkapacitását, a pénzügyi forrásigénytől eltekintve, alapvetően a rendelkezésre álló takarmánytermő terület nagysága határozza meg. A jelenlegi tartástechnológiát és termelési intenzitást feltételezve, az állománylétszám csak akkor növelhető, ha a legelő és szántó vásárlással vagy bérbevétellel bővül.

3. Állatok tartása

Az állatokat egész éven át szabadon tartják, zárt istálló nélkül. Télen a szálláshelyen jutnak takarmányhoz és ivóvízhez (1. kép). Itt almozott pihenődomb szolgálja nyugalmukat. A szélsőségesen kellemetlen napokon, különösen szeles, ónos esős idő esetén lehetősége van az állománynak egy korábban juhhodálynak használt épületben menedéket találnia. A téli ellések esetében van különös jelentősége ennek az adottságnak. Ebben az épületben helyezték el a szigetelt vezetékes önitatót is. A szálláshelyre telepítették az állatok válogatását és egyedi kezelését lehetővé tevő válogatót és mérlegelőt, amely fix karámrendszerből áll. Itt lehet végezni az oltásokat, az állategészségügyi kezeléseket, vemhességvizsgálatot. A válogató végén alakították ki az állatok rakodásához szükséges felhajtó rámpát is (2. kép).

1. kép: Téli szállás közepén a pihenődomb látható

2. kép: A szerfából készült válogató, kezelő rendszer látképe: balról jobbra haladva a 2 méteres mérlegelő állás, a 2 méteres válogató, két irányban nyitható kapukkal. Ezt követi 2 méteres nyakfogóval és emelő hevederrel ellátott kezelő. Végül a felhajtó rámpa fejezi be a sort.

3.1. Szakaszos legeltetés

Az 5 szakaszból álló legelőt, több éves élettartamra méretezett, fix kerítés határolja, amely a szálláshelyhez közvetlenül csatlakozik. Az állatok a legeltetés időszakában, igényüknek megfelelően, korlátozás nélkül választhatják meg a tartózkodási helyüket, a legelés helyét, idejét és időtartamát (3. kép).

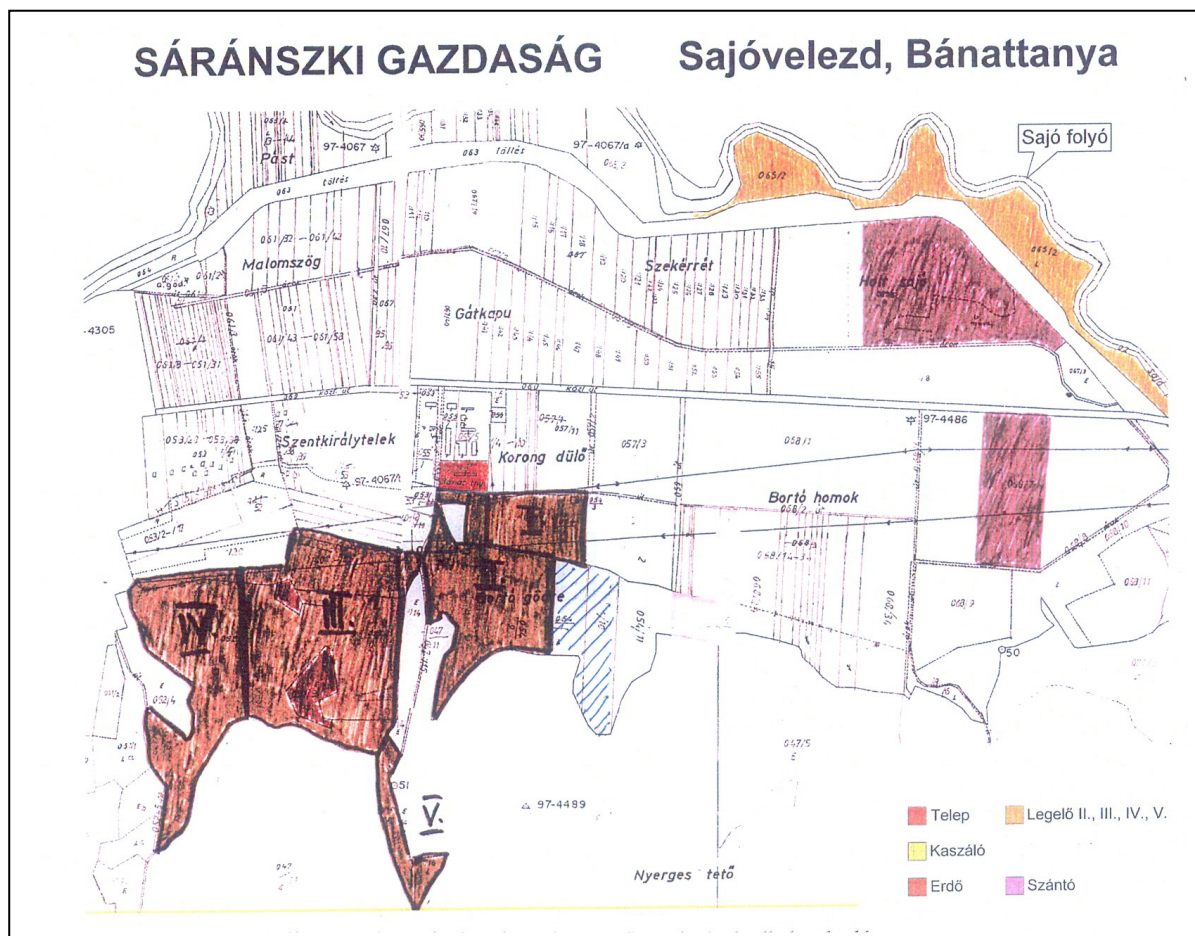
3.1.1. Korcsoportok

A szarvasmarhák minden korcsoportja egy gulyát alkot. Így nincs semmiféle csoportosítás, azaz, egy közösséghez tartoznak. Ennek megfelelően, alapvetően a közöttük kialakuló szociális rangsor határozza meg minden egyes egyed helyét és az ebből adódó mozgás-szabadságát.

A telephely és a takarmánytermő terület az 1. és a 2. ábrán látható.

3. kép: Tehenek a borjaikkal együtt teljes önállóságot élveznek a legelőn is (2006. 05. 03.)

2. ábra: A gazdaság takarmánytermő területének elhelyezkedése

4. Vemhesítés és elletés

Mind a tehenek, mind a tenyésztőszők termékenyítését egy tenyészbikával oldják meg. Mivel a tenyészbika egész évben a gulyában tartózkodik, ezért **a termékenyítés folyamatosnak tekinthető.** Ennek ellenére **magától kialakult egy sajátos ciklus, amely február elejétől május közepéig tart.** Bár ettől az időszaktól eltérő termékenyülés is előfordul. A ciklusba nem tartozó, újszülött borjak ellátása azonban, a sajátos tartási körülmények miatt, nem okoz gondot. Az ellések, természetes körülmények között, általában könnyen folynak le. Kivételesnek tekinthető a nehézellés, amikor az elléshez a tulajdonosnak segítséget kell nyújtania.

4.1. Elletés

A tavaszi-nyári időszakban nem egyszer előfordul, hogy a tehén a legelőt szegélyező erdősávban keres magának egy megfelelően védett helyet, ahol borját megszüli. Azt a helyet naponta többször megkeresi, borját megszoztatja, majd 4-5 nap múlva elővezeti a gulyához.

A borjak kiegészítő takarmányozásáról nem kell külön gondoskodni, mert az anyjuk teje mellett hamar rászoknak a legelésre, illetve téli időszakban a széna fogyasztására.

4.2. Borjak megjelölése

Ebben a tartástechnológiában a növendékek egyedi gondozására elsősorban a borjak egyedi megjelölésekor (ENAR), az időszakonkénti mérlegeléskor és oltáskor van szükség. Ehhez nyújt nélkülözhetetlen segítséget a válogató és kezelő folyosó (2. és 4. kép).

5. Növendékek ellátása

A növendékek nem kerülnek külön csoportba, amikor anyjuk már nem szoptatja, hanem együtt maradnak eladásig a gulyában. Tehát a választás tortúrájára ebben a rendszerben nem kerül sor.

A növendéküszőket és bikákat 280-320 kg-os élősúlyban, majdnem minden esetben továbbtenyésztésre értékesítik. Amelyik ellen minőségi kifogás merül fel, azokat hízóalapanyagként adják el. A saját tenyésztésre kiválasztott növendéküsző továbbra is a gulyában marad, majd ott a bika termékenyíti.

4. kép: A válogató-kezelő folyosó két belső oldala függőleges síkban lefelé szűkül, hogy a fiatal borjak ne fordulhassanak meg, és így azok is kezelhetők benne.

6. A takarmányozás jellemzése

6.1. Tehenek és növendéküszők takarmányellátása és itatása

A gazdaság 83 ha területének művelési ágak szerinti megoszlása és minősége a következő:

– szántó:	19 ha	20 AK,
– legelő:	53 ha	4 AK,
– kaszáló:	11 ha	17 AK.

A művelési ágak szerinti megoszlás érzékelteti, hogy a rendelkezésre álló földterület teljes egészében a húsmarhatartás takarmányellátását szolgálja, amely az alomszalma kivételével a szarvasmarhák évi takarmány szükségletét kielégíti.

6.1.1. Önkiszolgálás

A takarmányozás önkiszolgáló rendszerű. Az 53 ha legelő szakaszait télen-nyáron korlátozás nélkül kereshetik fel az állatok, a szántó vetett fűvét és a kaszáló termését fűszénázsként és szénaként a téli időszakban fogyasztathatják el az állatok.

6.1.2. Napi takarmányadagok

Téli időszakban a külső hőmérséklet csökkenésével arányosan növekszik a szervezet energia igénye. Ennek megfelelően, szükség szerint, módosítják az állománynak kiosztott takarmány mennyiségét és összetételét.

A téli takarmányozás kezdetén a tehenek napi takarmányadagja:

- 10-12 kg fűszénázs,
- 25-30 kg rétiszéna.

A tél kezdetén az egész állománynak 2 bála szénát adnak naponta. (Egy bála széna súlya, tömörségétől függően, 350-400 kg.) Ezt a mennyiséget általában december 15-től február 15-ig terjedő időszakban 5 bálára növelik. A késő őszi, esős időben, illetve a mínusz 10 °C alatti hideg időszakban kezdik etetni a fűszénázst (5. kép).

Az előzőekből látható, hogy a szarvasmarhák valamennyi korcsoportja egész évben csak fűvet, fűszénát és fűszénázst fogyaszt. Abrakot egyáltalán nem kapnak az állatok. Így lehetőség adódik egy nagymértékben leegyszerűsített vetésszerkezet és a hagyományoshoz képest olcsóbb takarmányozás megvalósítására. Takarmány-kiegészítésként csak nyalósót kapnak.

Az **ivóvíz ellátására** a régi juhodályban elhelyezett, szigetelt, szinttartásos itatóvályú szolgál, amely korlátozás nélkül megközelíthető.

6.1.3. Legeltetés

Nyári időszakban a gulya szabadon választhatja meg a napi legelőterületet és a legelés időtartamát kora hajnaltól sötétedésig.

A legeltetést a fű növekedésétől függően, **kora tavasszal, március 15-e és 20-a között kezdik meg**. Erre szolgál egy 10 hektáros legelőterület, amelyen az előző évben az utolsó növedéket nem legeltetik le. Így azon a megszáradt alj- és szálfüvek megmaradtak tavaszra, melyet az állatok a még zsege első növedékkel együtt legelik le. Ezt a módszert azért tartja a tulajdonos jónak, mert egyrészt egy hónappal hamarabb megkezdhetik a legeltetést anélkül, hogy az hasmenést okozna, másrészt egy hónappal megrövidül a drágább téli takarmányozás időszaka. Ezen túlmenően április végéig még szárazanyag pótlást is kap az állomány a téli szálláson, naponta, éjszakára 1-2 bála szénát.

Ezt követő időszakban az állatok a fű növekedésének sorrendjében keresik meg az éppen soron következő legelőterületet, amelyen a fű többnyire eléri a 10-12 centiméter szálhosszúságot (3. kép).

5. kép: Tehenek az etetőkből a szénát és a fűszénázst fogyasztják (2006. 02. 15.)

6.1.4. Nyári ivóvízellátás

A nyári ivóvízellátást a gazdaság területén átfolyó Kukucsó-patak vizének felduzzasztásával kialakított, mesterséges tó biztosítja. Ez a megoldás az egész nyári időszakban kielégíti az itatás vízigényét. Az állatok a tavat szabadon felkereshetik, és igényük szerint ihatnak belőle. Ez az adottság teszi teljessé a takarmányozás önkiszolgáló rendszerét (6. kép).

6. kép: A duzzasztott patak, mint itatóhely. Háttérben a telephely a téli szállással látható.

7. Takarmányok tartósítása és tárolása

A rendelkezésre álló 19 ha szántón vetett angolperje, valamint az árterületen fekvő 11 ha kaszáló termését kizárólag széna és szenázs készítésére használják fel. A szenázs készítésekor mesterséges tartósító anyagokat nem alkalmaznak. A széna teljes mennyiségét bálázzák, majd szabadtéren a bálákat 4 egymás feletti, 4-3-2-1 sorban tárolják. A szenázs készítésekor a szecskázott fűvet szalma-bálasor közé halomban tömörítik, majd fóliával leterítik, amit kiselejtezett gumiabroncsokkal rögzítenek.

8. Alkalmazott gépek és építmények

8.1. Munkafolyamatok gépesítése

Amint már a korábbiakban említettük, ebben a tartásrendszerben az állatok mind a téli, mind a nyári időszakban nagymértékben önellátóak, ezért a hagyományos tartáshoz viszonyítva minimális a gondozásukra, ellátásukra igényelt munka mennyisége.

Az állatoknak három helyen van lehetőségük pihenni: nyáron a legelőn és a szálláshelyen kialakított pihenődombon, télen a pihenődombon, szélsőséges idő esetén a volt juhodályban lévő mélyalmon. Almozásra főleg a szálláshelyen van szükség, amit száraz időben háromnaponként, esős időben naponta végeznek. A pihenődombot és a csak ritkán használt istállóban lévő mélyalmot csak 4-5 évenként szükséges eltávolítani, amit a tulajdonos saját gépeivel old meg.

A gépesítés fő feladata az egész évi takarmányellátás kiszolgálása: nyáron alapvetően a legelő gondozása, a fűből széna és szenázs betakarítása, illetve tartósítása és tárolása.

Az almozáshoz szükséges szalmát tarlón veszi meg a tulajdonos, mivel gabonatermesztéssel nem foglalkozik, és saját gépeivel bálázza, szállítja és tárolja be.

Az előzőekben elmondott munkák elvégzéséhez a következő gépek állnak rendelkezésre:

- 1db MTZ-92-es traktor,
- 1 db Steyer 50-es traktor,
- 1 db M-1500-as bálázógép,
- 1 db traktorra szerelhető homlokrakodó,
- 2 soros vontatott kukorica silózó adapter,
- 1 db fűkasza,
- 1 fűfelszedő adapter,
- két forgókerekes, vontatott rendsodró,
- 1 db szervestrágya-szóró,
- talajművelés munkagépei,
- 1 db állatmérleg.

A gazdaság gépi felszereltsége jónak mondható. Alkalmas arra, hogy a takarmánytermesztés, valamint a húsmarha-állomány takarmányellátásának és almozásának valamennyi munkafolyamatát kellő időben és jó minőségben elvégezhessék.

8.2. Telep elrendezése és építményei

A marhahústermelés egyik megoldása a természetszerű, gyakorlatilag épület nélküli tartás egész éven át, amelynek egyik sajátos változata a Sáránszki-farmon valósul meg. E tartási megoldásnak azonban nélkülözhetetlen feltételei:

- téli szállás, amely az állatok számára a hideg időszakban megbízható kényelmet ad,
- kerítésrendszer, amely az egész legeltetési időszakban lehetővé teszi az állatok természetes igényének megfelelő időben és időtartamú legelését,

- télen-nyáron megbízható és korlátozás nélküli ivóvízellátás. Ezeket az igényeket a következőképpen elégíti ki a gazdaság.

Téli szálláshelyet állandó jellegű, erős szerfából készült kerítés határolja, amely közvetlen kapcsolatban van a legelővel (1. kép). Kapuja szükség szerint nyitható és zárható. A szálláshely közepén helyezkedik el a szalmával folyamatosan ráalmozott pihenődomb. Ennek környékén telepítették az erős szerfából kialakított etetőjászlakat, amelyekbe, télen szükség szerint, adagolják a fűszénát és a fűszenázst. A szállást határoló kerítés vonalában helyeztek el egy önitatót is.

Válogató-kezelő folyosó közvetlenül csatlakozik a téli szállást határoló kerítéshez (2. kép). A folyosó erős szerfából készült és többgenerációs méretezésű. Így a borjaktól kezdve a növendékek, a tehenek és a kifejlett tenyészbika is áthajtható, kezelhető, és “körmözhető” benne (4. kép). Ezt a feladatot műszakilag úgy oldották meg, hogy a folyosó függőleges irányban alul 45 cm, felül pedig 80-90 cm széles. A folyosóban hosszanti irányban, a felhajtástól kezdődően, a következő szakaszok követik egymást: 10 méteres oltó folyosó, 2 méteres mérlegelő állás, 2 méteres válogató, két irányban nyitható kapukkal. Ezt követi 2 méteres nyakfogóval és emelő hevederrel ellátott kezelő. Végül a szállításkor nélkülözhetetlen felhajtó rámpa fejezi be a 18 méter hosszú kezelő folyosót.

8.2.1. Legelő kerítése

A legelő kerítése tölgyfa oszlopokból és tüskés kerítésdrótból készült. A 170-190 cm hosszú oszlopokat egymástól 4 méterenként fűrt lyukakba néhány kalapácsütéssel 50-60 cm mélyre verték le. Az oszlopokra szöggel rögzítettek egymás fölé 4 sorban, 25 centiméterenként, szöges drótot. Az egyes szakaszok az állatok számára kapukkal nyithatók. Ezeket is szöges drótból alakították ki úgy, hogy a fonalakat a kapu két végén, függőleges irányban, egy-egy tölgyfa karóhoz erősítették. Ezt a kerítést a gazda egyszerűnek, olcsónak, biztonságosnak és házilag kivitelezhetőnek minősíti.

8.3. Vízellátás

Vízellátás alapvető követelménye, hogy úgy télen, mint nyáron, minden időben megbízhatóan lássa el ivóvízzel a telep valamennyi állatát akkor is, ha szabadtéren helyezik el azokat. Hangsúlyoznunk kell, hogy a biztonságos vízellátás legalább olyan fontos, mint a takarmányellátás. Szerencsére, ma már többféle olyan berendezés kapható a kereskedelemben, amely mindegyike a vezetékek szakszerű telepítése, az önitatók pontos és hozzáértő szerelése, valamint működésük napi ellenőrzése esetén a legnagyobb hidegekben is megbízhatóan működik.

A farmon alkalmazott és szabadtéren elhelyezett labdás önitató téli üzemelése nem megbízható, feltehetően a szerelés hibái miatt. Ezért azt a téli hideg napokon nem használják, hanem helyette, amint erről már szó volt, egy régi szerfás, mélyalmos juhistállóban elhelyezett szinttartásos rendszerű vályúból jutnak ivóvízhez az állatok.

9. Munkafolyamatok szervezése

9.1. Naponta elvégzendő feladatok

9.1.1. Téli időszakban

A téli időszakban (november 15-től március 15-ig) egy fő traktorral napi 1 óra alatt látja el az állatállomány takarmányozását. Az állategészségügyi ellenőrzés és a növények fejlődésének ellenőrzéséhez (mérlegelés, oltás, vérvétel stb.) évente egy alkalommal, 3 főnek 1,5 óra szükséges.

9.1.2. Nyári időszakban

A nyári időszakban (március 15-től november 15-ig) egy fő 3 hetente, általában 5 alkalommal végzi el a rovarok elleni kezelést, amelyhez esetenként 20 perces munkaidő elegendő. Állományellenőrzés naponta 1 munkaórát igényel.

9.2. Időszakonként elvégzendő feladatok

Csülökápolásra évente átlag 3-5 állat szorul, ami összesen 2 főnek 2 órai munkaidő felhasználást jelent.

Elléshez nagyon ritkán kell segítség. Ez évente összesen, 4-5 állatot figyelembe véve, 10 óra időigényt jelent.

Kerítésrendszer ellenőrzésére hetente 2-3 óra kell. Erre és az általános karbantartásra, illetve a kisebb hibák kijavítására összesen és évente a legeltetési időszakban 14 munkanap szükséges.

Pihenőhely kitrágyázását 4-5 évenként 2 fő végzi el; esetenként a folyamat 2 hétig tart. Összegezve az elmondottakat, éves átlagban egy fő ellátja az állatállomány gondozásának, takarmányellátásának, felügyeletének valamennyi feladatát. A gazdaság vezetése, ügyintézése napi átlagban 2 órát vesz igénybe.

10. Termelési eredmények és az állatok értékesítése

A gazdaság húsmarha szállítási szerződést az elmúlt években senkivel nem kötött. Így az értékesítés eseti tevékenység. Mivel az állatállomány genetikai értéke magas, egészségi állapota jó, a veszélyes fertőző betegségektől mentes (4-es mentes), és alapvetően tenyészüszőt és tenyészbika-jelöltet ad el: 2005-ben 6 db tenyészüszőt és 19 db növendékbikát értékesítettek. A tenyésztési munka színvonalától, az alkalmazott természetszerű tartásmódtól szilárd szervezetű, egészséges és várhatóan hosszú élettartamú, a fajtára jellemző tenyészanyag előállítása várható (7. kép). Ezért feltételezhető, hogy az elkövetkező években a gazdaságnak tenyészüsző és növendékbika értékesítési gondja nem lesz.

Termelékenységi, műszaki és pénzügyi mutatók:

205 napra korrigált átlagsúly (kg/db) a bikaborjaknál:	209
az üszőborjaknál:	206
Egy tehénre és szaporulatára az egy napra fordított munkaidő (perc/db/nap):	1,8
Egy fő részmunkaidőben által ellátott szarvasmarha (db/fő) ¹ :	53
Egy tehénre jutó vállalati eredmény 2005-ben (Ft/db):	180 000

7. kép: Növendékbika, mint végtermék, anyjával a legelőt szegélyező erdőszávban (2006. 05. 03.)

¹ felnőtt és növendék együtt

12. Tartástechnológia összefoglaló értékelése

A tulajdonos, Sáránszki Miklós, jó érzékkel és kellő szakismerettel, a helyi területi és talajadottságoknak megfelelően alakította ki 83 hektár, zömében gyenge minőségű területen a 30 tehenes, hústermelésre szakosított tenyészetét. Kezdetől fogva arra törekedett, hogy az adott lehetőségek között, a legkisebb ráfordítással, a legnagyobb hozamértéket és jövedelmet érje el a gazdaságban. Az alkalmazott tartástechnológiával kapcsolatos véleményünket és javaslatainkat az alábbiakban részletezzük.

- A hazai húsmarhatartás egyik sajátos extenzív változatát képviseli a gazdaság tartástechnológiája. Az erdővel határolt hegyi legelő, a gazdasághoz tartozó árterületi kaszáló, a saját területen átfolyó patak, és mindezeknek köszönhető viszonylag jó klíma, kedvez a legelőgazdálkodásra alapozott húsmarhatenyésztésnek, ehhez szerencsésen párosul a limousin húsmarha fajta. Az adottságok ésszerű kombinációjával alakította ki a tulajdonos az egész állományra kiterjedően, az önkiszolgáló takarmányozásra alapozott tartástechnológiai rendszert. Ez a termelési eljárás alapvetően nem igényel épületet. A pihenődombos karámos rendszer kellő pihenési lehetőséget nyújt a téli hideg napokon. Amennyiben ez a tartásmód jó minőségű takarmányozással párosul, akkor igazoltan szilárd szervezetű és hosszú élettartamú tenyészállatok előállítását eredményezi.
- A gazdaságban tenyésztett limousin húsmarha fajta származása, genetikai képessége és teljesítménye megfelelően képviseli a hazai ellenőrzött törzsállományok színvonalát. Az állományt állategészségügyi állapotának 4-es mentessége a legjobbak közé sorolja.
- Sajátos és az egyszerűsítési törekvést jelzi, hogy a szarvasmarha állomány valamennyi korcsoportja egy gulyát alkot. Ennek megfelelően az egy bika, a hozzá tartozó 30 tehén a változó számú növendéküsző, valamint az első évjáratú szopós borjak egy állatközösséghez tartoznak. Ily módon kialakul egy állandónak tekinthető szociális rangsor, amely hozzájárul a rangsornak megfelelő rendhez és az állatok nyugalmaához. Addig, amíg valamilyen változás ezt a rendet meg nem bontja, ez a jó közérzet hozzájárul az egyedek jó teljesítményéhez.
- Sáránszki Miklós 3 éve bekapcsolódott a Nemzeti Agrár-Környezetvédelmi Program (NAKP) ökológiai rét-legelőgazdálkodás célprogramjába. Alkalmazva a program előírásait, lehetősége nyílt arra, hogy felhasználja a központi támogatásokat. Ennek eredményeként az itt előállított vágómarha minősége megfelel a biotermékekkel szemben támasztott követelményeknek.

- Az eddigi termelési eredmények alapján igazoltnak látszik, hogy a gyepre alapozott téli és nyári takarmányozás alapvetően kielégíti az állatok táplálóanyag-, nyomelem- és vitamin-szükségletét. Napjainkig csak dúsítás nélküli nyalósó, valamint a szenázshoz adagolt takarmánymész szolgálja a takarmányok kiegészítését. Természetesen a tulajdonos kész arra, hogy szükség esetén elvégeztesse az állatok táplálóanyag-, nyomelem-ellátásának ellenőrzését és a takarmányok laboratóriumi vizsgálatát, hogy annak ismeretében az etetett takarmányokat megfelelően kiegészítse.
- A legeltetés rendszere nagyfokú önkiszolgálást tesz lehetővé. Ezen kívül sajátossága, hogy a gazdaság bekapcsolódott a Nemzeti Agrár-Környezetvédelmi Program (NAKP) ökológiai rételegelőgazdálkodási célprogramjába. Ennek következménye, hogy az érintett területen semmilyen műtrágyát nem használhatnak. Ráadásul a Sajó melletti szántóterület „N-érzékeny” is, ami már önmagában is korlátozást jelent a hozamfokozó szerek alkalmazásában. Ezáltal a termelés intenzitásának növelése jelentős akadályba ütközik. Így a gazdaság húsmarha állományának létszámfejlesztése elsősorban a takarmánytermő terület növelése útján valósítható meg, ami a területvásárlást vagy földbérletet feltételez. Ennek a bővülésnek a megvalósításával belátható időn belül nem számolhatunk.
- Újdonságként kell még kiemelni, hogy a takarmányozási rendszerben nem etetnek abrakot, ami egyrészt a takarmánytermesztés szerkezetének jelentős egyszerűsítését, másrészt az így előállított végtermék minőségének javulását és önköltségének számottevő csökkenését eredményezheti. A minőség ilyen irányú javulását azért is ki kell emelnünk, mert a végtermék értékesítésének fő területe várhatóan a jövőben is Olaszország és Nyugat-Európa lesz. Ezekben az országokban a fogyasztási igények nagy valószínűséggel a minimális faggyútartalmú húsokat részesítik előnyben. Az ilyen minőség előállítása pedig nem igényli a nálunk szokásos abrakos hizlalást!
- Példaként szolgál az, ahogyan a gazda igyekszik a lehetséges állami támogatásokat felvenni, és gazdálkodási tevékenységét szélesíteni. Szálláshelyet alakított ki egy régi épületben. Így képes bentlakásos szakoktatást végezni a gazdasági tevékenységéhez kapcsolódó témakörökben, kezdő szakembereket és főiskolai hallgatókat termelési gyakorlatra fogadni. Felkészült arra, hogy turistákat fogadjon, részükre 6 lovat is tart. Feleségével helyi romák foglalkoztatására és gyermekeik iskolán kívüli oktatására vállalkozott. Napkollektoros és trágyahő hasznosításra alapozott vízmelegítéssel jelentős mértékben tudja a telephely fűtési költségeit csökkenteni.

Javaslatok

- A tulajdonosnak érdemes azon is munkálkodni, hogy milyen módon lehetne a rendelkezésre álló takarmánytermő területek fűhozamát növelni az ökogazdálkodás keretei között, annak érdekében, hogy a jelenlegi állatállomány létszáma, és hozamának tömege növelhető legyen. Ez az útkeresés azért is fontos, mert a térségben ezt a termelési eljárást átvevő és alkalmazó gazdaságoknak elsősorban nem tenyészanyagot, hanem kommersz vágómarhát kell előállítaniuk. Az árutermelő üzemekben a fajlagos árbevétel nyilvánvalóan kisebb lesz, ugyanakkor a jövedelem tömege iránti igény feltehetően hasonló lesz.
- A gazdaság jelenlegi műszaki színvonala jónak mondható. Három területen látunk javítani valót:
 - Az egyik a téli időszakban alkalmazott önitató, amely műszakilag elmarad a lehetségestől, és elhelyezése is értékes, istálló belső terét foglalja el. Ehelyett a technikailag megbízhatóbb, és külterületeken is elhelyezhető úgynevezett labdás önitató alkalmazását javasoljuk.
 - A másik a legelőterület további tagolása, hogy a gazda a jelenleginél több szakaszt alakíthasson ki. A legeltetés a jelenleginél valamivel részletesebb, pontosabb szabályozása annak érdekében, hogy a terület fűhozama a lehetséges maximum legyen.
 - A harmadik, a törzskönyvi ellenőrzés szolgáltatásainak szélesebb körű igénybe vétele. A tenyészet árbevételét tovább növelheti a tehenek teljesítményének mért adatokkal történő kiegészítése. Ezeknek az adatoknak a hiteles igazolása lehet az alapja és feltétele a jövőben a tenyészállatok hazai és nemzetközi kereskedelmében való részvételnek.

Ajánlás

Az alkalmazott extenzív húsmarha tartástechnológia újszerűségét és gazdaságosságát elemezve Sáránszki Miklós sajóvezetdi húsmarha-tenyésztő telepének tartástechnológiája példaértékű lehet szűkebb környezetében a "Gömör-Bükki-hegyháti kistérség", valamint a hasonló adottságokkal rendelkező Északi-hegyvidék minőségi marhahústermelés fejlesztésében, a legelők hozamaitól és a rendelkezésre álló földterülettől függően, a mai ismereteink szerint, a 30-tól a 150 húshasznú tehénlétszámgig.